Editorial Segadores *estiu 2018*

El Dragó i la Hidra

/ Un estudi històric dels mètodes d'organització /

Russell Maroon Shoatz

> "Quinze, vint, cinquanta anys de guerres civils i lluites del poble, no solament per canviar les seves condicions de vida, sinó per canviar-se a si mateixos i fer-se aptes per al govern polític."
>
> Karl Marx, front a la AIT (Primera Internacional)

Les paraules de Marx van influir de forma important en el meu entorn. He estat implicat en mobilitzacions durant 40 anys, producte –originalment– del Moviment d'Alliberament Negre dels anys '60; i per això sóc presoner polític als Estats Units des del 1972. Durant tot aquest temps, he participat en una gran quantitat d'organitzacions de masses i partits: mai deixa de sorprendre'm quanta energia i temps es dediquen a establir agrupacions autodenominades avantguardes d'alguna lluita per la justícia, quan al final la majoria d'aquests exercicis acaben sent estèrils, si és que no degeneren en conflictes fratricides.

D'altra banda, m'arriscaria a manifestar que tota la història del canvi social Marxista-Leninista no ha conegut, amb prou feines, l'ús de mètodes que no siguin els d'una lluita per la supremacia (no solament sobre la burgesia, sinó també sobre la classe treballadora i altra gent oprimida), contra qualsevol agrupació que busqués imposar-se'ls o escapar al seu control. Així doncs, el seu lema de fer tot per prendre el poder per a la classe obrera és una farsa.

Si hi ha hagut alguna vegada un partit Marxista-Leninista d'avantguarda que hagi tingut el poder i, posteriorment, no seguís aquest guió, no en sóc conscient. Si sempre es poden trobar arguments per racionalitzar el perquè va ser/és necessari recórrer a tal mesura, i molts d'aquests arguments tindran sentit –inicialment–, una mirada més atenta sempre sembla obligar als seus partidaris a caure de nou en el tòpic dels individus imperfectes que no es van mantenir fidels als principis del Centralisme Democràtic (CD d'ara endavant), els quals són molt oberts a la interpretació i la manipulació, amb la finalitat de prendre la iniciativa en una lluita contra la dominació –en lloc de fer un "anàlisi concret de les condicions concretes", com Lenin va indicar.

Al mateix temps, la història ens ha demostrat que aquests mètodes despietats són efectius: si l'objectiu dels qui utilitzen els mètodes CD fos simplement obtenir el poder, llavors els seus assoliments durant el segle XX foren impressionants. Han demostrat ser brutalment eficaços i capaços de superar qualsevol cosa que facin les forces burgeses.

No obstant això, a la fi els qui han obtingut el poder usant el mètode CD sempre han acabat derrotant les aspiracions de la classe treballadora i la gent oprimida instal·lant els elements d'una nova classe opressora.

Com esperar que produeixi qualsevol altre resultat? El CD concentra més poder en les mans d'unes poques persones que qualsevol mecanisme que les masses (als qui suposadament aquests pocs serveixen) puguin mobilitzar. És una recepta que necessàriament xocarà amb els capritxos de l'ésser humà imperfecte.

Stan Goff, en el seu magistral *Full Spectrum Disorder* (2004, Softskull Press) creu que el CD, tal com va ser exercit per Lenin i els seus bolxevics, tenia una base democràtica, per tant, creu que es va dur a terme una intensa i oberta lluita democràtica amb la finalitat d'aconseguir posicions i establir polítiques. Després, tots els treballadors i treballadores s'havien d'organitzar de forma descentralitzada i lliure per fer possible l'aplicació d'aquestes decisions (en el context de la repressió tsarista), que al final va resultar en la centralització dels seus esforços col·lectius, solament per després canviar els seus mètodes. Això va conduir a una major centralització i molt poca democràcia, si la va haver. Sens dubte, una gran quantitat d'organitzacions de tendències Marxistes/Leninistes/Maoistes han tingut experiències similars.

Si la tendència històrica clara és sempre gravitar rumb a formes de control menys democràtiques i més opressives: francament l'ús que fan del materialisme històric, el qual dóna lloc a formular idees d'alliberament correctes, teories i plans utilitzant el CD, és ridícul!

/ *La situació contemporània* /

Aquí estem, al començament del segle XXI, enfrontant una crisi global desconeguda fins ara en tota la història de la humanitat. Les amenaces a la nostra existència col·lectiva són bastant multidimensionals, i es necessitarien molts altres estudis per tal de precisar tots els seus aspectes. Per tant, em limitaré a aquests, doncs crec que són de suma importància per ajudar-nos a sortir dels bloquejos mentals auto-imposats que obstaculitzen els nostres esforços per avançar. La major amenaça per a la humanitat, la flora i fauna de la nostra biosfera és l'imperialisme capitalista: un sistema global d'acumulació i

d'opressió, depredador i totalment fora de control, que s'enfronta a les limitacions del nostre planeta. Diàriament devora infància, dones, persones de color, pobres, treballadors i treballadores de tots els sectors, vida silvestre i medi ambient, en honor al benefici.

Tots els nostres problemes reposen, principalment, en les divisions artificials que han estat engendrades entre la gent oprimida durant centenars d'anys: divisions basades en gènere, raça, ètnia, cultura, geografia, preferències sexuals, edat i altres. Aquestes divisions s'han fomentat històricament pels qui han tractat d'utilitzar-les en la seva cerca de poder i guany material.

Sota l'imperialisme, l'aclaparant majoria dels éssers humans del nostre planeta són, al final, treballadors. Per tant, aquelles paraules de Marx davant la AIT segueixen sent vàlides avui dia; encara que aquest va subestimar el grau d'oposició al que treballadors i treballadores s'enfrontarien, i el temps que prendria superar tots els obstacles en el seu camí.

Marx va ser un excel·lent analista, però a causa de les predileccions eurocèntriques que el van atrapar, va passar per alt o va desestimar importants gestes obreres que van tenir lloc fora d'Europa; o almenys va fallar al no estudiar-les amb la mateixa intensitat que va posar en l'estudi d'aquestes situacions europees, sobre les quals ell (principalment) basa els seus anàlisis. Un estudi complet amb avaluació, adaptació (sempre que sigui aplicable) i comprensió d'algunes d'aquestes conteses obreres ens ajudarà a avançar en la nostra lluita contra l'imperialisme. Amb ell trobarem sotmeses a prova alternatives viables a les formes defectuoses d'organització del CD, algunes de les quals reflecteixen les tesis de Stan Goff sobre la força dels bolxevics al començament de la Revolució Soviètica.

/ *Retorn al futur* /

En primer lloc, permetin-me dir que no sóc anarquista. No obstant això, molt del que es va a llegir aquí, va a assemblar-se molt a l'anarquisme! Per això solament citaré a un desconegut de l'Antiguitat (que després de debanar-se al cervell per formular respostes a aquests irritants problemes, va descobrir que els qui havien arribat abans que ell, ja havien exposat el que ell creia eren

els seus invents intel·lectuals): "al diable amb els avantpassats, que han robat totes les nostres millors idees!"

Per tant, per a lectors anarquistes, el que segueix no pot ser denominat precisament anarquisme, simplement perquè les persones que van dur a terme aquestes pràctiques no coneixien aquesta paraula, ni estaven en contacte amb gent que tingués aquest punt de vista, doncs l'anarquisme és una ideologia europea i aquestes experiències –en la seva majoria– van ser africanes i ameríndies, amb aportacions molt limitades d'un petit nombre d'europeus marginats. A més, totes les lluites descrites aquí van començar i van aconseguir el seu èxit abans de la difusió d'aquest concepte.

No obstant això, l'afinitat entre anarquisme i el que segueix no pot negar-se; al contrari, és benvinguda com a germana d'idees, creences i conceptes –sempre que els anarquistes entenguin que estan en igualtat de condicions, en un esperit d'autodeterminació intercomunal.

/ *Panorama històric* /

A continuació faré un esbós d'algunes lluites obreres contra el primerenc imperialisme europeu que van tenir lloc a Surinam, Jamaica, algunes zones del sud del que avui és Estats Units i, finalment, Haití. Faré un esbós al voltant de com l'organització obrera i d'esclaus i esclaves va lluitar més dels "quinze, vint, cinquanta anys de guerres civils i lluites populars..." que deia Marx, per finalment ser capaços d'exercir les seves pròpies formes d'autodeterminació i govern. I, a pesar de que tots ells estaven tan estratificats com ho estem avui dia, encara eren capaços de derivar democràticament en mètodes i polítiques d'interès col·lectiu per mitjà d'estructures descentralitzades i autònomes de la seva pròpia creació. Una vegada guanyada la llibertat de jou de les diferents potències imperialistes, a diferència dels estats posteriors governats per avantguardes marxistes, aquests pobles mai van renunciar a la seva autonomia obrera, fins a dia d'avui (amb l'excepció d'Haití, que mereix especial atenció).

Després de llegir açò, espero que facis les teves pròpies recerques i estudis en major profunditat, ja que la majoria de gent no coneix gran part d'aquesta

història. Llavors, podràs decidir si aquestes formes d'organització i els seus mètodes poden ser-nos útils en la lluita per salvar-nos i salvar al planeta.

/ *Surinam* /

"Hem de matar a la Hidra." Aquesta va ser la preocupació principal dels imperialistes holandesos a Surinam des dels seus primers dies allí.

(Hidra: en la mitologia grega, un monstre de molts caps, que després de ser tallats creixien de nou. Va ser assassinada per Hèrcules. També és la major i més antiga constel·lació en el cel, però sense cap estel brillant en particular.)

Situat en la costa nord de Sud-Amèrica, front al mar Carib, aquest país tropical limita amb Guyana, Guyana Francesa i amb Brasil al sud i és tan gran com Cuba.

Els primers europeus intrusos que van visitar el lloc eren britànics, que van ser seguits pels holandesos. Canviaven repetidament d'amo entre ells, però els holandesos van ser el major poder imperial en ocupar el país a mitjan segle XVII, fins a l'any 1970. Durant aquest període, la gran majoria de les poblacions natives ameríndies van ser oprimides, obligades a fugir a zones més inhòspites o exterminades.

En aquells temps els holandesos eren una de les majors potències imperials i es disputaven amb britànics, espanyols, danesos, portuguesos i francesos el control d'Amèrica del Nord, Sud-Amèrica i el Carib, entre altres llocs del món.

La corporació holandesa West Indies Company va ser una de les primeres i més grans empreses del món. A Surinam van iniciar les plantacions de cultius comercials a gran escala i l'ús de treballadores i treballadors esclaus portats de diferents parts d'Àfrica. Sumat a això, hi havia una altra sèrie de plantacions dirigides per empresaris europeus, al costat dels seus supervisors, comerciants, milicians, artesans, administradors, buròcrates, mariners i un petit percentatge de pobres (en gran part dones blanques exiliades d'Europa).

En la població esclava africana i ameríndia oprimida (exceptuant el petit nombre d'empresaris i administradors que operaven les plantacions) podríem trobar similituds amb el que avui es coneix com a aristocràcia obrera als països tecnològicament avançats i amb la petita burgesia; ambdues amb

elements vitals per a la seva subsistència i la protecció dels seus béns dels treballadors, esclaus i el que quedava de la població nativa. Per a això últim, comptaven amb l'ajuda de l'exèrcit holandès, les milícies, la cort imperial i les grans estructures mercantils.

He fet aquesta comparació perquè molt sovint oblidem que la població esclava procedent d'Àfrica va ser transportada a través de l'Atlàntic per assumir un rol treballador. Igual que gairebé totes les persones relacionades amb aquesta difícil situació –primer i abans que res–, altres treballadors i treballadores tenen unes condicions similars avui. I el tema de la raça no podia canviar aquest simple fet! Així que tingues-ho en compte a mesura que desenvolupem aquest treball.

Entre la població africana hi havia molts grups ètnics de diferents zones del continent, tots parlaven idiomes diferents i tenien pràctiques religioses i culturals variades. Per fer-nos una idea de l'estratificació d'aquestes ètnies, el fet que totes elles fossin de pells fosques no significa gairebé res en termes de solidaritat. Tota la gent té pell fosca en aquests llocs d'origen: amics i enemics per igual! A més, una pràctica dels amos de les plantacions era la de tractar de comprar treballadors i treballadores d'orígens diferents amb la finalitat de mantenir-les dividides tant com els fos possible. A causa de que el treball era tan dur i el menjar tan inadequat, la majoria d'aquestes plantacions eren pràcticament camps de mort, on les i els treballadors africans literalment van treballar fins a la mort pocs anys, per ser reemplaçats per esclaus i esclaves recentment importades, que també generarien grans guanys per als propietaris. Per tant, el volum de negocis en si va exercir un poderós control sobre la informació sobre qualsevol solidaritat entre les i els treballadors esclavitzats.

De qualsevol manera, gairebé des de la primera importació d'esclaus i esclaves d'Àfrica, es va desenvolupar una tradició de fugides de l'esclavitud: la gent africana fugia als boscos, pantans i terres altes. Aquestes gents fugitives van arribar a ser conegudes com a criolls Bosch: criolls Bush en holandès, o "nascudes en el bosc" i després com negroes; que cridarem cimarrons al llarg del nostre estudi, com un nom genèric que va ser utilitzat i acceptat per descriure a la gent esclava fugitiva en tot l'hemisferi occidental.

Per tot l'hemisferi occidental, observem aquestes col·lectivitats cimarrons desenvolupant i utilitzant un tipus d'organització descentralitzada molt eficaç

que no solament els va servir per derrotar als seus antics esclavistes, sinó que els ha ajudat a conservar la seva autonomia front a tots els capatassos indesitjats des de fa centenars d'anys fins als nostres dies.

Cal recordar que la població africana de Surinam tenia diversos orígens, així que quan passaven a ser cimarrons, això els unia. S'havien d'organitzar utilitzant mètodes democràtics, i el que els mantenia junts era el seu enfocament col·lectiu d'acabar amb els intents dels seus esclavistes de controlar-los; això fou el que va centralitzar els seus esforços.

Quedava, no obstant això, una comunitat que no encaixava en aquesta categoria: aquella composta per gent africana que no va fugir, però va ser obligada per les forces cimarrons a deixar les plantacions. No tenien veu ni vot en els assumptes de les seves comunitats abans que es demostrés clarament el seu compromís.

Però com a regla general, individus i petits grups fugien de les plantacions per unir-se als cimarrons i, en ocasions, grans conspiracions van ser organitzades, preparant el terreny per a les guerrilles cimarrons que atacaven les plantacions alhora que alliberaven a la gent condemnada allí.

Aquest exemple demostra decisions aconseguides per mitjans veritablement democràtics, després realitzades a través de la centralització, duta a terme d'una altra manera per grups descentralitzats. Molt abans dels bolxevics!

Durant un període de 150 anys, diferents comunitats cimarrons de Surinam van lliurar una guerra de guerrilles amb els esclavistes holandesos i anglesos per conservar la seva llibertat. Avui a Surinam els seus descendents directes segueixen ocupant les àrees en les quals els seus ancestres van lluitar i van sofrir l'esclavitud – àdhuc abans de la declaració d'independència d'Estats Units en 1776.

Fins i tot mentre açò s'escriu, aquestes comunitats romanen autònomes del govern de Surinam –que va guanyar la seva independència d'Holanda en 1975–. De fet, els primers descendents de les comunitats cimarrons van ser forçats a lluitar en una altra guerra de guerrilles contra el nou govern independent l'any 1980: un esforç reeixit dels cimarrons per mantenir la seva autonomia i control sobre els territoris que històricament havien ocupat.

Els seus mètodes descentralitzats tenien els seus inconvenients. Els seus enemics en el camp imperialista van ser capaços de manipular a algunes comunitats cimarrons amb la signatura de "tractats" que van donar a aquestes comunitats la llibertat de l'esclavitud i el lliure ús de la terra, a canvi de la seva cooperació en la caça i captura dels qui havien fugit. Fent això, els esclavistes

podrien evitar les guerres gairebé inútils dissenyades per capturar o matar hàbils guerrillers cimarrons, els quals van crear estratègies segons les quals en un tres i no res les dones, els nens i les nenes d'aquestes comunitats podrien empaquetar les seves pertinences i fugir a assentaments alternatius preparats amb antelació, mentre que els homes (i algunes dones) lluitaven contra les accions de rereguarda dels soldats colonials que els perseguien.

No obstant això, encara que els tractats van resoldre alguns dels problemes de l'imperialisme, les comunitats cimarrons de Surinam mai van acomplir amb la seva obligació d'ajudar als imperialistes a caçar i capturar a altres cimarrons. És instructiu en aquest sentit conèixer el relat de les llargues campanyes de les forces holandeses dissenyades per capturar o matar als cimarrons Boni (veure les guerres cimarrons Boni a Surinam).

A mitjans del segle XVIII, els holandesos havien estat forçats durant més d'un segle a la guerra per la guerrilla cimarrona i a signar tractats amb tres de les més poderoses comunitats cimarrons: els Ndjuka, Saramaka i els Matawai. Totes aquestes comunitats cimarrons havien evolucionat al llarg de generacions fugitives africanes –de diferents procedències– en noves ètnies que van adoptar els noms ja esmentats. El més important és que havien derrotat de forma sòlida a les forces imperialistes desplegades per capturar o matar gent cimarró, mentre continuaven creixent i generaven una amenaça cada vegada major a la colònia holandesa.

Els tractats van arribar amb "regals" de tot tipus que els holandesos van lliurar als cimarrons: tèxtils, olles i paelles, armes, pólvora, destrals, ganivets, miralls, claus, licor i gairebé qualsevol cosa acordada entre les parts. Els objectius fonamentals dels imperialistes eren lliurar-se d'un enemic perillós i convertir-lo en un valuós aliat.

Tot i això, una vegada es va saber entre les gents africanes esclavitzades que a causa dels tractats ja no es podia confiar en els Njuka, Saramaka o Matawai en la recerca de refugi i protecció, aquestes van començar a buscar grups de cimarrons més petits.

Al començament del 1700, un d'aquests petits grups va ser liderat per un africà anomenat Asikan Silvester. Dins d'aquest grup va néixer Boni. La seva mare era una africana fugitiva i el seu pare africà o amerindi. Amb el pas del temps, el grup va escollir a Boni com al seu nou cap, una vegada que Asikan es va fer massa vell per a aquesta posició.

Aquest grup cimarró va ser considerat pels holandesos com un nou nucli de resistència, i durant les següents dues generacions va ser liderat per Boni i, per tant, van ser coneguts com els cimarrons Boni, convertint-se així en ètnia. Els cimarrons Boni seguien generant la solidaritat que els imperialistes esperaven reprimir a través dels tractats signats amb altres comunitats cimarrons. En conseqüència, no signarien més tractats amb els Boni o altres comunitats cimarrons –fins al final de l'època de l'esclavitud. Boni, per la seva banda, portaria al seu grup a lliurar una agressiva guerra contra els imperialistes fins a la seva mort, la qual es va produir quan tenia poc més de seixanta anys.

Cal dir que fins i tot mentre els Boni es convertien en la principal força de lluita entre totes les comunitats cimarrons que àdhuc estaven en guerra amb els holandesos, aquests seguien observant i respectant els desitjos democràtics de qualsevol agrupació fugitiva o cimarró amb la qual tractessin; mai van intentar centralitzar tot el control a les seves mans. Encara que eren els mestres del passat en les campanyes de guerrilla coordinades entre tots els grups descentralitzats –durant les quals un comandament unificat era essencial– mai van exigir que tothom s'integrés en la comunitat Boni; o estigués baix ordres Boni quan acordaven participar en campanyes de guerrilla i durant les batudes. Per tant, els holandesos van registrar la freqüent confluència dels combatents descentralitzats de Kormantin Kodjo, el Cap Licita, Boni i Baron durant llargues campanyes, mentre es separaven i es mantenien descentralitzats i autònoms en altres moments.

Malgrat els "tractats cimarrons", aquestes comunitats mai van arribar a ser dependents dels imperialistes en cap moment, més aviat van confiar en les seves capacitats per capturar armes, pólvora, canons i altres coses útils. Per una altra banda, havien perfeccionat mètodes d'agricultura a gran escala en camp obert, la qual cosa els va permetre augmentar la collita i emmagatzemar més aliments dels que podien consumir –igual que més animals de granja que els que necessitaven per complementar la seva dieta.

La grandària de les seves explotacions arribava a tal punt, que els soldats holandesos van arribar a descobrir territoris cimarrons que trigaven més d'hora i mitja a delimitar a peu. Tant va ser així que es va convertir en motivació principal de les tropes holandeses el localitzar els assentaments cimarrons i els seus animals de granja amb la finalitat de complementar les seves pobres dietes.

Durant l'última campanya holandesa en la segona guerra Boni, una força expedicionària de 1600 holandesos regulars i mercenaris europeus, acompanyats de milers de soldats colonials, treballadors africans esclavitzats i "guardaboscs negroes lliures" va fracassar rotundament, fent que el comandant d'aquestes forces hagués de tornar a Europa amb menys d'una dotzena dels homes que havia portat a Surinam, i moriren en un any.

Des de llavors fins a la fi de l'esclavitud, els holandesos van utilitzar la perfídia, tractant de manipular diversos tractats, mentre seguien enfrontant a les comunitats cimarrons entre si. I a pesar que aconseguiren que una generació més jove i menys experimentada de cimarrons aliats amb els holandesos assassinés a Boni, al Cap Licita i a Kormantin Kodjo (els qui ja eren homes vells que havien lliurat el seu lideratge a cimarrons més joves), aquestes noves generacions cimarrons van lluitar exercint la seva autonomia fins a l'abolició de l'esclavitud. Avui els cimarrons Boni segueixen vivint de forma autònoma a Surinam, on hi ha més de 70 mil descendents directes dels "negroes".

Els imperialistes holandesos van tractar de decapitar a la Hidra, i van fallar! I va ser gràcies a que els cimarrons amb la seva organització descentralitzada van evitar que els holandesos concentressin els seus majors recursos contra qualsevol lideratge centralitzat. Va ser una idea brillant? Crec que sí.

Les ètnies negroe han aconseguit mantenir la seva autonomia durant centenars d'anys, contra tota opressió, a través de la seva negativa a deixar-se sotmetre per cap força centralitzadora? De nou, crec que sí.

/ *Jamaica* /

A l'altre costat del Carib es van desenvolupar des del 1650 comunitats similars cimarrons descentralitzades, sols que allí lluitaven contra els esclavistes de l'Imperi Britànic. Després de generacions de campanyes sense èxit dels britànics contra els guerrillers cimarró, també van intentar dividir als combatents cimarró dels seus nous reclutes: els obrers africans esclavitzats. Per això, els britànics van oferir als cimarrons "tractats" semblats als de Surinam.

Per a forçar als britànics a adoptar tals mètodes, ¡els cimarrons van lluitar valent, hàbil i tenaçment durant més de 100 anys! I encara que aquí també veiem una gran quantitat de grups descentralitzats, amb el temps van ser

reconeguts com els Cimarrons a Sobrevent i Sotavent: els primers en la part orient (sobrevent) de Jamaica i els últims en la part occidental (sotavent). La cimarró més notable entre els Sobrevent va ser una dona africana anomenada Avieta Nanny –fins i tot tenia un llogaret amb el seu nom al territori cimarró alliberat (Nanny Town). De fet, Nanny Town es va convertir en el centre de la resistència a l'imperialisme a Jamaica, la caserna general des de la qual les bandes cimarró gairebé van aconseguir tirar a tots els imperialistes de l'illa, encara que els soldats britànics van capturar i van incendiar Nanny Town en diverses ocasions.

La personalitat dominant entre els Sotavent va ser un home africà anomenat Kodjo. La història recorda a Kodjo com al líder d'una operació centralitzada i estretament controlada. Però quan els Sobrevent van haver de creuar l'illa durant una campanya brutal de repressió, buscant el suport dels Sotavent, ni Kodjo els va poder forçar a abandonar la seva autonomia.

Significativament, va ser Avieta Nanny qui va liderar el sector de Sobrevents descentralitzats que es van resistir durant més temps a signar els tractats. Va arribar fins i tot a ordenar la mort dels enviats britànics més d'una vegada i només es va rendir després que Kodjo i tots els líders masculins dels cimarrons haguessin capitulat.

A partir d'això, van utilitzar a aquests cimarrons per ajudar als britànics a caçar i capturar nous esclaus escapolits i també suprimir revoltes entre els obrers africans encara esclavitzats; encara que es van agarrar tenaçment a la llibertat i autonomia per les quals ells i els seus ancestres havien lluitat!

De fet, més d'una generació després, els seus descendents tornarien a lluitar contra els britànics en la Guerra de Trelawny, a mitjan última dècada del s. XVIII; quan només 267 guerrillers cimarró van combatre a milers de soldats britànics, milícies locals i africanes esclavitzades, arribant a un empat. No obstant això, van ser enganyats i deportats en vaixell a Canadà i posteriorment a Àfrica després d'acceptar una treva.

Així i tot, els descendents de les últimes comunitats cimarró a Jamaica segueixen ocupant les terres on van lluitar i mai han reconegut amos, ni els posteriors governs britànics o negroes!

/ *Els Estats Units* /

És irònic que els qui vivim en els EEUU seguim desatenent l'estudi i la crítica profundes de la riquesa d'història sobre les lluites anti-imperialistes i anti-expansionistes que van tenir lloc aquí des que els europeus van començar a colonitzar la zona, amb l'excepció dels ja coneguts processos de genocidi i supressió dels americans natius.

Igual que les obres escrites sobre la lluita de Drets Civils i Alliberament Negre dels 1960 i 1970, el primerenc Moviment Obrer, el moviment de Sufragi Femení, el moviment per l'Abolició i l'època de Reconstrucció [NdT: després de la Guerra Civil nord-americana dels 1860, quan l'esclavitud va ser abolida], hi ha un munt d'altres materials revolucionaris dels quals podem aprendre. I, com no podia ser d'una altra manera, aquesta informació es centra en les lluites d'obrers esclavitzats en aquestes terres abans de l'abolició de l'esclavitud. De fet, són experiències molt semblants a les lluites ja esmentades a Surinam i Jamaica, amb la distinció important de la inclusió d'aspectes

multiracials major que en els altres casos. Precisament en els EEUU, fins a l'abolició d'esclavitud, africans, amerindis i europeus (en algunes regions) es van aliar per lluitar contra els poders imperialistes i expansionistes. Aquest fenomen també es va evidenciar en el Carib i a Sud-Amèrica, però donat el gran percentatge d'africans esclavitzats, comparats amb amerindis i europeus, la majoria d'aquestes lluites van ser sobretot entre els africans esclavitzats i els imperialistes europeus.

Així que avui dia en els EEUU, insults tan emotius com "hillbilly" [taujà, en castellà "palurdo" o "paleto"] i "poor white trash" [escombraria blanca pobra] estan totalment divorciats de les seves arrels històriques. Els primers a ser etiquetats com tal van ser els descendents d'obrers europeus servils[1] que havien escapat de tal estatus i s'havien aliat amb els amerindis i els africans que també havien escapat de l'esclavitud o la servitud. Tots ells van entrar en contacte en les comunitats cimarró en zones que actualment formen part dels EEUU.

En un principi, l'etiqueta despectiva de "poor white trash" estava reservada als primers immigrants europeus en rebel·lió constant, no explotables i no conformistes, que les elits colonials i imperials no podien controlar ni utilitzar per augmentar el seu poder; per això van ser ratllades de 'escombraries'. Més tard, l'imaginari i l'etiqueta de "hillbilly" van ser utilitzades per aïllar als escapolits que es van mudar a la part sud de les muntanyes Apalatxes per fugir del seu anterior estatus servil. Tots dos sectors eren decidits enemics dels imperialistes i colonialistes, moltes vegades aliats amb africans i amerindis, també fugitius de l'esclavitud. De vegades, els tres grups van formar comunitats cimarrons trirracials. Altres vegades, estaven fermament aliats però van viure per separat (amb l'excepció dels amerindis i africans, els qui es van barrejar lliurement).

[1] El terme original, "indentured", es refereix a un tipus d'esclavitud amb contracte, normalment de 7 anys, després de la qual l'obrer seria posat en llibertat. L'esclavitud limitada per contracte es va desenvolupar a Anglaterra per separar als esclaus blancs (que haurien de poder accedir als drets humans proclamats per importants filòsofs anglesos de l'època) dels esclaus negres i com a mecanisme de control contra les masses pobres i endeutades recentment desvinculades de les seves terres i excloses de les seves professions gràcies als processos contemporanis d'encerclament dels comuns i progrés tecnològic. Centenars de milers d'europeus pobres van ser enviats a treballar en les colònies contra la seva voluntat sota el règim d'esclavitud contractada.

En conseqüència, des del segle XVII fins a l'abolició de l'esclavitud en els EEUU [1860], hi havia comunitats cimarró a diverses regions: des dels boscos de pi de New Jersey, baixant per la costa fins a Florida, a les muntanyes Apalatxes i després migrant a regions fronteres amb Mèxic. Les més conegudes (però poc estudiades) van ser les comunitats que van ocupar el Gran Pantà Ombrívol de Virgínia i Carolina del Nord, i els Seminole de Florida, els qui al contrari del que afirmen les creences populars mai han estat una tribu ameríndia sinó, des dels seus començaments, han estat un grup ètnic compost d'africans i amerindis que es van ajuntar per formar l'etnicitat: igual que els cimarró Boni a Surinam.

Tot això reproduïa les formes organitzatives descentralitzades dels cimarrons a Surinam i Jamaica. I, tot i que no van aconseguir guanyar i mantenir el grau d'autonomia establert a Surinam o Jamaica, els descendents dels Seminole a Mèxic i en els EEUU encara protegeixen les seves comunitats contra els governs mexicà i nord-americà: a Florida estan reconeguts com una tribu semi-autònoma; i els africans (negres Seminole) a Oklahoma, Texas i Mèxic també es distingeixen dels seus veïns, anomenant a negres en els EEUU "negres d'estat". Segons l'organització New Afrika dels EEUU, que ha treballat amb ells, els Seminole africans mai es van considerar ciutadans dels EEUU com els afroamericans.

Finalment, la història llegendària i la postura actual del poble dels Apalatxes del sud, que segueix refusant integrar-se en el teixit social dels EEUU, té a veure realment amb una història oblidada de la lluita dels seus ancestres per alliberar-se de qualsevol servitud o domini. En canvi, hem adoptat el mite burgès que diu que són desesperadament retardats i ultra racistes, quan en realitat la veritable cultura i pràctica *hillbilly* és aïllacionista i independent, reflectint l'esperit autònom dels seus ancestres.

/ *Haití* /

La història d'Haití ens proveeix un laboratori excel·lent per provar la meva tesi. El que seria el país d'Haití una vegada va ser conegut com a San Domingo o Santo Domingo, la part occidental de la illa de La Española en el Carib. Avui dia el país de República Dominicana ocupa la part oriental de la illa.

Allí, entre els anys 1791 i 1804, va tenir lloc una de les lluites més titàniques mai empreses entre treballadors (esclavitzats) i els seus amos. A través d'un anàlisi dels fets al voltant d'aquesta lluita podem mesurar clarament les forces i febleses del nostre drac i la nostra hidra: forces de canvi centralitzades i descentralitzades. Heus aquí una mina d'or desaprofitada que pot contribuir a la nostra cerca de lliçons històriques, a la par de la gran Revolució Francesa del 1789.

Durant generacions anteriors a la Revolució Francesa –que va preparar l'escenari per a la revolta haitiana dos anys després– guerrillers i comunitats cimarrons havien operat per tota l'illa de La Española. Posteriorment, molts dels seus descendents es distingirien entre les multituds de les poc conegudes figures heroiques d'aquests temps. Sobretot, l'intrèpid Mackandal en l'època pre-revolucionària (al voltant de la dècada de 1750), que va organitzar i va liderar un reduït grup de cimarrons africans i treballadors de plantació esclavitzats en una conspiració preparada per tombar els poders francesos i colonials a través d'un massiu i desconcertant ús d'una vasta sèrie de verins contra individus, ramaderia, subministraments, aigua i qualsevol treballador africà sospitós de ser afí o aliat dels francesos.

Després d'anys d'aterrir l'illa, Mackandal va cometre un error i va ser traït i posteriorment cremat en la foguera, la qual cosa va paralitzar el seu moviment centralitzat i estretament organitzat. Ja per aquesta època, en gairebé totes les zones, els indis americans originaris havien estat exterminats, reemplaçats per un subministrament infinit d'africans esclavitzats. Aquests van produir tant de sucre i d'altres cultius que Santo Domingo es va convertir en la joia de l'imperi francès i la columna vertebral de l'economia francesa. Així que aviat els explotadors es van oblidar de les campanyes de terror de Mackandal.

Tot i això, en el transcurs de dos anys després de l'esclat de la Revolució Francesa i el posterior desordre que va provocar al territori colonial, una nova generació va sorgir per omplir el buit deixat per Mackandal.

Una nit fosca, treballadors esclavitzats i guerrillers cimarró es van ajuntar secretament en una muntanya fora de la cuitat. Van representar en assemblea a milers d'africans de les nombroses hisendes i de les comunitats fugitives de les muntanyes.

La cerimònia i l'organització van ser dirigides per Boukman i per una dona esclavitzada, tots dos líders espirituals de Vodun (Vudú). No va haver-hi

necessitat de discutir plans a l'últim moment. Sabien millor que els posteriors "esclaus assalariats" de Karl Marx que "no tenien res a perdre excepte les seves cadenes". I al tractament horrorós que els seus 'senyors' els podrien proporcionar, només es va afegir la certitud desesperada de que una vegada que es rebel·lessin haurien de matar o morir.

No obstant, Boukman i la dona els van oferir més inspiració que un lideratge centralitzat. I quan es va iniciar la revolta poc després, aquesta va ser liderada per desenes de bandes descentralitzades d'obrers africans, grups guerrillers de cimarrons amb els qui aviat es van ajuntar altres grups de mulats.

Abans que el famós Toussaint L'Ouverture[2] entrés en escena, la revolució haitiana estava guiada per les figures que van sorgir dels grups descentralitzats: els cimarrons Jean François, Bissou i Lamour Derance, l'obrera esclavitzada en rebel·lió Romaine la Profetesa i Hyacinthe, el líder sense por en la batalla de Croix donis Bouquets. Els mulats tenien diversos grups independents i líders distingits, a més d'un sector petit de blancs lligats amb l'ala anti-esclavista dels jacobins francesos, els qui es van aliar informalment amb un o altre grup rebel.

Durant dotze angoixants anys, els revolucionaris haitians s'enfrontaren i venceren militarment primer als seus esclavitzadors colonials i després a una sèrie d'exèrcits muntats per Espanya i Anglaterra, a més d'un exèrcit de mulats traïdors i, finalment, a desenes de milers de veterans de les tropes franceses 'revolucionàries' de Napoleó Bonaparte.

Els africans victoriosos fundarien el país d'Haití els anys 1803-1804; l'únic país en la història del món establert per treballadors anteriorment esclavitzats.

Quin millor exemple podríem utilitzar per valorar les paraules de Marx sobre els 'obrers' emprenent "quinze, vint, cinquanta anys de guerres civils i lluites populars... per transformar-se i formar-se per exercir el domini polític"?

El gegant marxista C. L. R. James va escriure el clàssic *The Black Jacobins* (1963, Random House) on dissecciona aquesta lluita. En el llibre, James compara l'exèrcit revolucionari haitià liderat per Toussaint i després per Jean Jacques Dessalines i Henry Christophe amb el posterior partit rus Bolxevic:

[2] Líder oficial de la Revolució haitiana. `https://es.wikipedia.org/wiki/Toussaint_Louverture`

"[Toussaint i]... el seu generals negres van complir el paper polític del partit Bolxevic" (James, 283). Aquest exèrcit valent, genialment liderat i estretament organitzat, representa aquí al meu drac. I el llibre de James fa molt per rescatar-los de les ombres de la història per al nostre estudi. Serien ells els qui sorgirien com elements més destacats mentre els grups descentralitzats es veien relegats a un segon pla.

Així que, amb la primera lectura, es pensaria que va ser aquest drac centralitzat la millor arma dels revolucionaris. No obstant això, els imperialistes europeus de França, Anglaterra i Espanya (i els pretendents dels EEUU) no es rendirien davant ells, encara que tots anessin derrotats o tinguessin por a intervenir directament (com en el cas dels EEUU).

Va resultar, llavors, que una vegada que Toussaint (recolzat per l'exèrcit 'revolucionari') va assumir el govern de la illa, els imperialistes el van pressionar i el van fer moure's a una posició des de la qual ell i el seu exèrcit (el drac) van començar a imposar condicions intolerables a les masses revolucionàries d'obrers. I "en el nord a la zona de Plaisance, Limbe, Dondon, l'avantguarda [les masses] de la revolució no van quedar satisfetes amb el nou règim" (James, 275-276).

I, sorprenentment, davant les amenaces renovades de Napoleó i les maquinacions hostils dels britànics i els nord-americans, "Toussaint es sotmet, juntament amb els seus generals" (James, 325-327).

Així, d'un tir, es va forçar a aquests líders a jugar el paper de senyorets neocolonials; es va envoltar, emmanillar i encadenar al nostre drac, i posteriorment es va utilitzar l' 'exèrcit revolucionari' per retornar a les masses a l'esclavitud! Donat que Napoleó els tenia por, aquest va traçar un pla secret per sotmetre a tots els africans d'Haití en esclavitud de captivitat, per a això va enviar al seu cunyat seguit per tropes franceses el nombre de les quals va ascendir a uns seixanta mil soldats.

Reconeixent la feblesa de les forces "dragòniques" i les intencions veritables dels francesos, "[Lamour] Derance i els petits caps, en el nord, el sud i l'oest, cadascun en el seu propi districte va cridar als Negres a rebel·lar-se" (James, 327).

Ara veiem a la hidra lliurant la batalla amb el (ja) traïdor drac i els imperialistes francesos. "És un conte que es repeteix una vegada rere altra (Dessalines i els seus generals persegueixen a aquests 'bandits'). Una vegada més, les

masses havien mostrat una comprensió política superior a la dels seus líders" (James 338-339 i nota dempeus 39). El nostre anteriorment heroic exèrcit revolucionari es limitava a aixafar a les masses revolucionàries i forçar a aquestes a "lluitar contra generals Negres [els qui estaven] intentant derrotar als 'bandits' per als francesos" [tornant nostra hidra al centre de l'escenari]. "Els petits capdavanters locals van vèncer els atacs [dels generals Negres i dels francesos]... exposant als francesos a més risc de febre groga" (James, 346-347).

En resum, veiem als elements descentralitzats de la hidra iniciant la revolució, sent desplaçats per l'exèrcit de Toussaint –el drac– només per reprendre els seus papers de lideratge durant una crisi, una vegada que el drac va capitular davant els francesos; mostrant-se així com l'arma més essencial desenvolupada pels revolucionaris.

Després, com és ben sabut, Toussaint va ser segrestat i portat a França on va morir a la presó, permetent al seu principal lloctinent, Jean Jacques Dessalines, canviar de bàndol (de nou) i tornar al costat dels rebels, reunir a l'exèrcit revolucionari i juntament amb les forces "hidra" aniquilar totalment les forces franceses en l'illa, per declarar després la independència i nomenar-se emperador del nou país.

Excel·lent soldat, Dessalines va demostrar ser un cruel tirà per al poble haitià. Per això, el van assassinar uns anys després d'assumir el poder. Va ser reemplaçat per un altre general de les forces del drac: Henry Christophe, qui va ser nomenat president en 1807, autoproclamant-se rei en 1811. A ell també l'assassinaria el seu propi poble l'any 1829.

Per tant, veiem clarament com a Haití les forces del drac van jugar un paper molt ambivalent en la lluita rebel per la independència: van començar com a lluitadors tenaços i genials contra tots els elements europeu-imperials i colonials i contra els traïdors entre els mulats, i tots els que volien, costi el que costi, mantenir als africans en esclavitud. Durant el curs de la lluita revolucionària, tots es van passar de forma oportunista al bàndol dels imperialistes francesos i a continuació van intentar dessagnar a les masses revolucionàries i els seus grups descentralitzats, esperant així que els francesos els permetessin servir com una nova elit de policies africans contra una classe re-esclavitzada d'obrers africans.

Al no poder aixafar als rebels, les forces dragòniques van tornar a ajuntar-se amb els elements hidra i van contribuir a la derrota total dels francesos,

només per tornar a trair a les masses revolucionàries, establint-se com una elit africana dictatorial i explotadora.

Per la seva banda, les forces descentralitzades de la hidra mai es van desviar del seu objectiu de guanyar la major llibertat possible front a la servitud i l'opressió. Des dels temps pre-revolucionaris de Mackandal, passant per la guerra revolucionària d'Haití de 1791-1804, i fins als nostres temps, han continuat lluitant per aquestes fites. I és molt instructiu saber que a més de lluitar contra els francesos durant la seva revolució, també van sofrir atacs de les forces dragòniques de Toussaint, els qui els van mostrar odi i por pel seu rebuig a renunciar a les seves formacions organitzatives cimarró/descentralitzades i per la seva pràctica dels sistemes espirituals tradicionals de Vodun (Vudú), la qual cosa va fer molt per inspirar als seus soldats a sacrificar-se per la causa de la llibertat. I els atacs a traïció duts a terme en contra seva per Christophe i Dessalines –fins i tot quan ambdues bandes estaven aliades contra els imperialistes– van ser primerencs senyals que a les forces del drac els importava sobretot el poder com una fi en si mateix.

Després d'estar marginats amb l'expulsió dels francesos, els elements hidra descentralitzats van ser obligats, de nou, a passar a la clandestinitat i eventualment a transformar-se en societats Vudú semi-secretes que, fins i tot avui dia, romanen com a element autònom poc reconegut o entès entre els haitians oprimits. Els clàssics de Wade Davis *The Serpent and the Rainbow* i *Vudú en Haití* d'Alfred Metraux (1972, Shocken Books), descriuen un panorama fascinant en el que aquests elements descentralitzats van passar al llarg dels segles de ser guerrillers cimarró a combatents revolucionaris, i després obligats a la clandestinitat, només per tornar a reaparèixer com a societats semi-secretes Vudú a dia d'avui (com els Bizango, Zobop, Bossu, Mackandal, Voltigeurs i altres); constituint així el gran sector de la societat haitiana que cap opressor autòcton o estranger ha pogut eradicar; encara que el dictador "Papa Doc" Duvalier va poder manipular a alguns per integrar-los en la seva temuda policia secreta 'ton ton macoute'.

En un altre llibre de Stan Goff, *Sex and War*, ens diu: "hi ha cimarrons a Haití de nou, amb l'onada de repressió estesa pel país en el deixant de l'últim cop d'estat fabricat pels EEUU) (29 de febrer, 2004)... en 2004 vaig visitar dues vegades una d'aquestes comunitats cimarró en el Plateau Central d'Haití".

I no és necessari limitar el nostre estudi dels avantatges i desavantatges dels

grups centralitzats i descentralitzats com he fet jo. Què hi ha de la història de les forces descentralitzades que van derrotar a l'exèrcit de Napoleó a Espanya? O les forces descentralitzades que han derrotat a tot invasor a les regions fronteres entre el que avui dia són Afganistan i Pakistan? O els insurgents descentralitzats que estan vencent avui als EEUU i els seus aliats a l'Iraq?

/ *Unes últimes paraules d'un marxista sagaç* /

C. L. R. James va escriure *The Black Jacobins* molts anys abans que es cristal·litzessin les seves teories sobre aquestes idees, però en *Introduction to Marxism for Our Times: C. L. R. James on Revolutionary Organization*, editat per Martin Glaberman (1999, University Press of Mississippi), descobrim que "en 1948 James va escriure el que finalment es va publicar com "Notes on Dialectics". Va ser un estudi de l'organització de la classe obrera vista per l'òptica de la dialèctica i va assenyalar la seva ruptura definitiva amb el trotskisme pel rebuig al partit avantguardista. La importància d'aquesta ruptura i la validació teòrica de la visió de James va ser demostrada vuit anys després en la revolució a Hongria en 1956 i, més tard, en la revolta francesa de 1968, la primavera txeca de 1968 i el moviment de solidaritat a Polònia en 1980, entre d'altres. D'una banda, cap grup de l'esquerra o de la dreta va estar d'alguna manera preparat per acceptar la possibilitat d'una revolució proletària en les dictadures totalitàries d'Europa Oriental o en un país democràtic com França. Totes les seves suposicions van resultar ser equivocades: que la classe obrera necessitava un partit per guiar la revolució; que la classe obrera necessitava una premsa i una xarxa de comunicació; que allò necessari era algun tipus de crisi en la societat com una depressió o una guerra. Sense cap d'aquests factors presents, els obrers d'Hongria van prendre tots els mitjans de producció de la seva societat en 48 hores; van crear una forma de contrapoder, van forçar al Partit Comunista a reorganitzar-se sota un altre nom, i van ser aixafats sols per una invasió de tancs soviètics."

[I en les seves pròpies paraules] James va escriure: "Si el partit és el coneixement del proletariat, llavors la maduració del proletariat significa l'abolició del partit. Aquest és el nostre universal, dit en la seva forma més audaç i abstracta... El partit tal com el coneixem haurà de desaparèixer. Està desapareixent.

Desapareixerà com desapareixerà l'Estat. Tota la població treballadora es convertirà en l'Estat. Això és la desaparició de l'Estat. No pot tenir un altre sentit. Es marceix per expandir-se fins a tal grau que es transforma en el seu contrari. I el partit fa el mateix... perquè si el partit no es marceix l'Estat mai ho farà" (C. L. R. James, *Notes on Dialectics*, London: Allison and Busby, 1980, 175-76).

"D'altra banda, fins i tot després dels fets, l'esquerra no va poder enfrontar-se amb els esdeveniments que van demolir les seves teories sobre la necessitat d'un partit avantguardista i van procedir a ignorar els moviments a Hongria, França i Polònia –moviments sobre els quals Marx o Lenin s'haguessin llançat per estudiar-los amb la finalitat d'afilar i actualitzar les seves teories revolucionàries" (Glaberman, *Introduction to Marxism for Our Times*).

/ *Conclusió* /

És clar que l'actual centre de gravetat, l'element pel qual tota la resta depèn i es sosté, és la consciència global compartida per les multituds de treballadors i pobles oprimits de la terra de que les seves vides es fan cada dia més intolerables, conscienciant-los, per tant, sobre la necessitat del canvi revolucionari (com els nostres cimarrons anteriors es van conscienciar sobre la necessitat d'escapar de l'esclavitud), i la capacitat d'aquestes multituds per comunicar-se entre elles i compartir idees i mètodes sobre les millors maneres per procedir cap a aquesta meta.

Les privacions mundials causades pels imperialistes d'avui dia, la seva voraç acumulació de riquesa i la seva destrucció del medi ambient impulsaran a les multituds a utilitzar tots i cadascun dels mitjans per aconseguir els canvis necessaris –o perir. Les modernes formes de comunicació els proveiran dels mitjans, tant per actualitzar com per imitar les fortaleses de la hidra i evitar les seves febleses, mentre es cuiden de la tendència dels dracs a concentrar un poder opressiu a les seves mans.

Per tant, atès que les necessitats compartides i la necessitat de canvi ja estan presents conjuntament amb les eines per comunicar-les, la nostra última consideració és si les masses han de centralitzar la seva organització (que no s'hauria de confondre amb la necessitat òbvia de coordinar els seus esforços).

A la qual cosa responc amb un emfàtic: No! I a més sostinc que tal centralització només els farà més fàcil als nostres opressors identificar-nos i reprimir-nos –perllongant la crisi a la qual s'ha d'enfrontar la nostra generació.

Les trajectòries del nostre drac i de la hidra es veuen amb claredat. L'elecció entre ells està a les teves mans.

/ *Epíleg de Josep Gardenyes: Shoatz, Marxisme i les responsabilitats anticolonials de l'anarquisme* /

Russell 'Maroon' Shoatz, el sobrenom del qual significa 'cimarró', va néixer el 23 d'agost de 1943. Va participar en el Black Panther Party for Self-Defense (Partit de Panteres Negres per l'Autodefensa) i el Black Liberation Army (Exèrcit d'Alliberament Negre). Condemnat a cadena perpètua per l'assassinat d'un policia en els anys 70, porta des de llavors empresonat en l'Estat de Pennsylvania i des de l'any 1991 en règim d'aïllament, passant entre 23 i 24 hores al dia en una cel·la de dos metres per tres metres i mig, sempre il·luminada per llums artificials. Només el van canviar a règim comú a partir de l'any 2014, després d'una campanya internacional de solidaritat.

El text de Maroon representa un procés col·lectiu d'auto-crítica i evolució cap a idees anti-autoritàries en les files del moviment d'alliberament negre a Amèrica del Nord. Alguns dels seus vells companys que van compartir les experiències del BLP i BLA i que han criticat el seu antic avantguardisme i autoritarisme han adoptat explícitament l'anarquisme, mentre que uns altres, com Maroon, no ho han fet explícitament, preferint el intercomunalisme o altres fórmules.

La història citada en aquest text tampoc és anarquista, encara que molt anàrquica. La editem perquè creiem que hauria de formar part del mapa de referents històrics que utilizem per a construir, utilitzem per construir, entendre i projectar el nostre anarquisme.

El marxisme en la pràctica sempre s'ha basat en el genocidi i en el progrés. No hi ha exemples de governs amb inspiració marxista que no hagen estat plenament neocolonialistes, des de Vietnam amb el seu tractament dels Hmong, a Nicaragua i la guerra dels Sandinistes contra els Miskita, o Xile i

la política agrària d'Allende respecte als Maputxe. Gens sorprenent, atès que el pensament marxista es desenvolupa utilitzant l'òptica del progrés i una creença implícita en la seva pròpia superioritat i en la del futur socialista. El marxisme forma part del que podem anomenar el *projecte Occidental*.

No obstant això, durant una època semblava ser la gran alternativa al capitalisme. Per tant, les lluites anticolonials durant el segle XX es van expressar en termes marxistes i teòrics, des de Frantz Fanon a C. L. R. James, diferents autors van intentar desenvolupar aspectes de la gran obra de Marx per superar les seves mancances respecte a l'eurocentrisme i reconciliar aquesta arma teòrica amb les necessitats de les lluites anticolonials.

Amb el temps, va quedar palés que el que s'entenia per marxisme no era antagònic al capitalisme; que el socialisme no era res més que una altra estratègia de desenvolupament capitalista, més eficaç que el liberalisme per tal d'aconseguir el progrés en societats amb una burgesia feble. Si el liberalisme va aconseguir erigir dos potencies capitalistes els dos segles anteriors, XXI: Xina. Alhora, el anticolonialisme marxista, en Cambodja, Algèria, Àfrica del Sud etc., s'ha convertit en un altre mecanisme neocolonial més.

L'anarquisme no podia jugar un paper d'influència en el moviment anticolonial atès que es va trobar molt reduït –gràcies, principalment, al socialisme– en aquesta època. Però no hi ha motiu per afirmar que els resultats haguessin estat molt millors. Encara que l'anarquisme sempre ha entès molt millor que el marxisme la naturalesa del poder, la formulació més extensa de l'anarquisme aleshores, l'anarcosindicalisme, mai va saber destruir el poder, tal com es veu en els fracassos de la CNT a Espanya i el ISO a Itàlia. És més, les nocions de progrés i eurocentrisme tan claus per al *projecte Occidental* i la reproducció del capitalisme també abundaven en les primerenques expressions de l'anarquisme.

A la fi, les millors armes de l'anarquisme són les que té contra la democràcia liberal, el marxisme i altres mecanismes occidentals que serveixen per encantar moviments, recuperar lluites i tornar a qualsevol dissident al camí del progrés. Però l'anarquisme encara conté moltes visions eurocèntriques i progressistes. Falta un saber anticolonial més profund. I encara que està ben posicionat per combatre la recuperació en les noves lluites anticolonials (efecte que ja hem vist en certa mesura a Egipte i Tunísia), no té cap visió positiva de la

destrucció del colonialisme per poder jugar el paper d'influència que abans tenia el marxisme (una pista: podria tenir a veure amb el fet que segueix entenent el colonialisme com un fenomen marginal, que per tant entén Occident com a lloc i no com a projecte).

Igual ni caldria pretendre exercir aquest paper, que al final és una postura autoritària de sàvia ideologia europea, que ofereix les solucions als altres racons del planeta. Igual el que li pertoca és aprendre de lluites contra el colonialisme, contra l'expansió del Capital, contra el poder, que s'han donat durant segles en tots continents i que segueixen en peu, lluites que no es diuen anarquistes però que sempre semblen tenir una mica d'anàrquic, encara que sigui només un sector, una tradició o una pràctica entre vàries. Una cerca així ens podria ensenyar l'essencial de l'anarquisme, ensenyar-nos a trobar allò anàrquic en cada conflicte i també veure les operacions del colonialisme en les nostres pròpies vides, i per fi, identificar els últims reductes de progrés, d'alienació, del propi capitalisme dins de la cosmovisió anarquista. Per mai més reproduir-lo ni estendre el que volem destruir.

El Dragó i la Hidra
/Un estudi històric dels mètodes d'organització/

Russell Maroon Shoatz

Traduït al català per Rosa Sendra
Maquetat per *rawbot* en LaTeX (KOMA-Script) & Scribus

Editorial Segadores, estiu 2018

Maroon, un ex-Pantera Negra complint cadena perpètua, analitza les experiències de lluita d'africans i indígenes contra l'esclavitud i el colonialisme en el Carib i les Amèriques.

Demostra la necessitat dels mètodes horitzontals i descentralitzats per la seva major eficàcia i per la història traïdora dels mètodes jeràrquics, que tantes vegades han reproduït les mateixes opressions que es combatien.